

Dobrut 40

Obszar AZP nr 76-66
Nr st. na obszarze 188
Nr st. w miejscowości 40

RATOWNICZE BADANIA ARCHEOLOGICZNE
W OBRĘBIE INWESTYCJI „BUDOWA DROGI KRAJOWEJ S7 NA ODCINKU- KONIEC OBWODNICZY
RADOMIA”

2011 r.

Inwestor GDDKiA Oddział w Warszawie.

OPRACOWANIE WYNIKÓW BADAŃ

USUI

ul. Lotnicza 79
05-090 RASZYN

☎ 785 988 359

✉ usuisc@wp.pl

NIP 525-137-02-28 REGON 010375844

Warszawa 2012 r.

A Z P		Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków * ARCHEOLOGICZNE ZDJĘCIE POLSKI * Krajowa Ewidencja Zabytków							A	T	X	N	W	P	L																
		KARTA EWIDENCYJNA STANOWISKA ARCHEOLOGICZNEGO							X	X				X																	
1	LOKALIZACJA					2	POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE					3					UTWÓR GEOLOGICZNY														
M.	Dobrut					JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA 318,86					luźny		zwięzły		X		torf.-bagn.														
Nr stan. w miejscowości		40			STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)					TEREN NIEEKSPONOWANY					określenie specjalistyczne																
					w morzu		plaża	mierzeja	skarpa	wał wydym.	TEREN EKSPONOWANY					głina															
					DUŻE DOLINY					sfaldowania i niewielkie cyple					4					DOSTĘPNOŚĆ TERENU											
GMINA		Orońsko			w wodzie		terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wysoczyzny	cyple wybitne					pole orne		X		nieużytek		łąka									
POWIAT		szydlowiecki									wały i garby					sad		park		las											
WOJEWÓDZTWO		mazowieckie									wyniesienia o ekspozycji okrężnej					torf		bagn		woda											
AZP nr obsz.		76-66		nr st.		188		MAŁE DOLINY					TEREN OSŁONIĘTY					teren przemysłowy													
Współrz. geogr.		N 51° 17' 37		E 20° 59' 7		dno doliny		stok doliny		krawędź doliny		podstawa stoku					określenie bliższe														
Nazwa lokalna					STREFA POZA DOLINAMI					X					kotlinki, zagłębienia bezodpływowe																
Nr działki geodez.					równina		obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty	jaskinie, schroniska skalne																					
Identyfikator EGB							X				FORMA SZCZEGÓLNA																				
Właściciel terenu		GDDKiA O. w Warszawie																													
5																KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA															
nr		funkcja				kultura				chronologia				opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych																	
1.		śląd osadnictwa				łużycka (?)				EB/WEŻ				2 ob., 5 fr. cer.																	
2.		śląd osadnictwa				nowożytność				XVII/XVIII wiek				4 ob., 14 fr. cer.																	
6						7						8						10						11							
OPIS OBSZARU STANOW.						ZAGROŻENIA						WNIOSKI KONSERWAT.						WYKONANIE KARTY						WERYFIK. KONSERW.							
obserw. utrudniona		bez przeszk.		X		budowa drogi ekspresowej S7						niezbędna szczegółowa inwentaryzacja						data (d.,m.,r.)		30.09.2011				akceptacja WKZ							
pole otwarte		pole zamknięte										niezbędne badania wykopaliskowe						autor karty						akceptacja KOBiDZ							
nasywienie znaleziskami:		równomierne										niezbędna interwencja administracyjna						Rafał Maciszewski						data ostatn.weryf.							
jednocentryczne		wielocentryczne										9						AKTUALNA OCHRONA						autor weryfikacji							
powierzchnia stanowiska:												nr rejestru zabytków						Rafał Maciszewski						12		ZBIORY i NR INWENT.					
-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha							data wpisu do rejestru						park kulturowy						miejsce przechowywania		nr inwentarza					
		X				plan zagospodarowania przestrzennego						sprawdził-konsultant AZP						Muzeum w Iłży													
gęstość występowania znalezisk:						mała						X		średnia		duża															

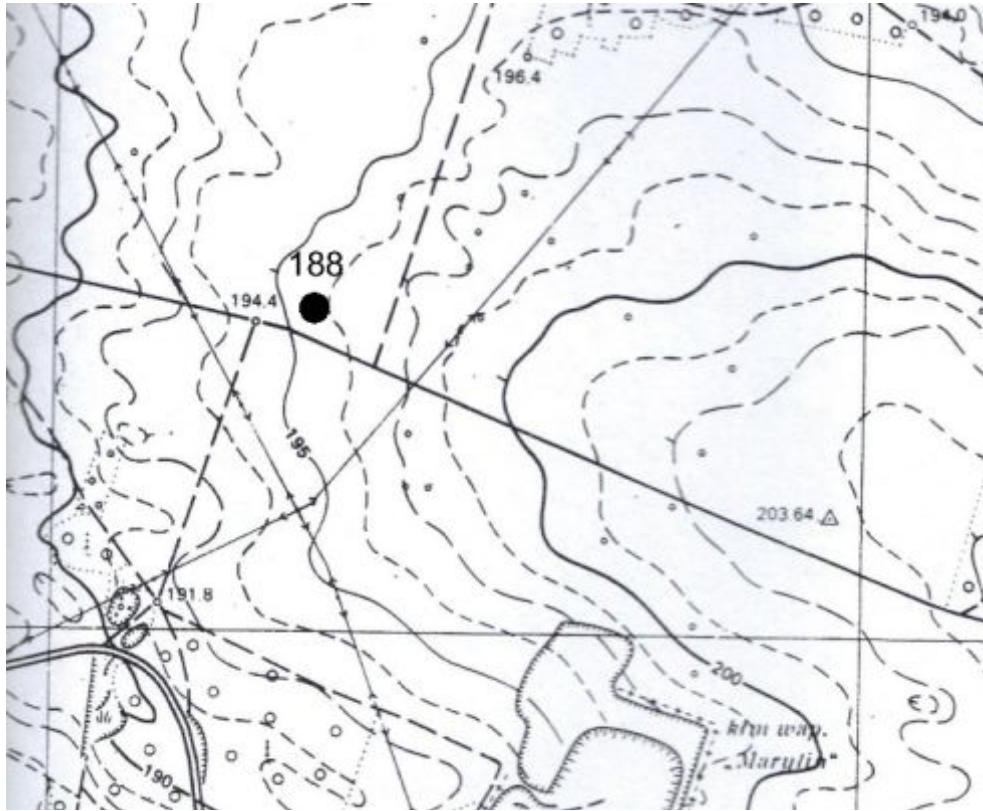
13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓLRZĘDNYCH KARTOGRAF. 65	15	DOKUMENTACJA	16	LITERATURA	17	INNE DANE

godło arkusza (nr i nazwa) 134.143
Dobrut
 X 541,42 Y 630,30

DOKUMENTACJA: WKZ w Radomiu, Muzeum w Ilży

LITERATURA: nie publikowane

INNE DANE:

14 HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)

2010	badania powierzchniowe	W.Skrob	mgr B. Gwóźdź
2010	badania sondazowe	A.Bartczak	mgr B. Gwóźdź
2011	badania wykopaliskowe	M.Migal	mgr R. Maciszewski - USUI
	Badania sondazowe		

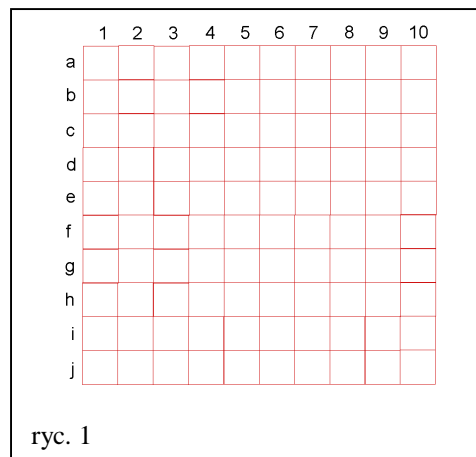
SPIS TREŚCI

I. WSTĘP- Rafał Maciszewski, Igor Maciszewski.....	5
II. GEOMORFOLOGIA- Agnieszka Truskolaska.....	9
III. RYS HISTORYCZNY- Monika Maciszewska, Krzysztof Janicki.....	12
IV. CHARAKTERYSTYKA FORM, ROZMIARÓW, FUNKCJI I CHRONOLOGII OBIEKTÓW NIERUCHOMYCH- Igor Maciszewski.....	14
V. CHARAKTERYSTYKA KULTUROWO- CHRONOLOGICZNA MATERIAŁÓW RUCHOMYCH- Igor Maciszewski.....	25
VI. PODSUMOWANIE- Igor Maciszewski.....	31
MAPY.....	32

I. WSTĘP

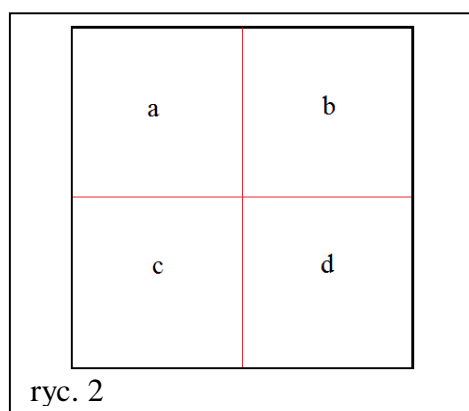
I.1. PODZIAŁ PRZESTRZENI BADAWCZEJ

Podział przestrzeni badawczej został oparty na siatce arowej. Ary lokalizowane były w

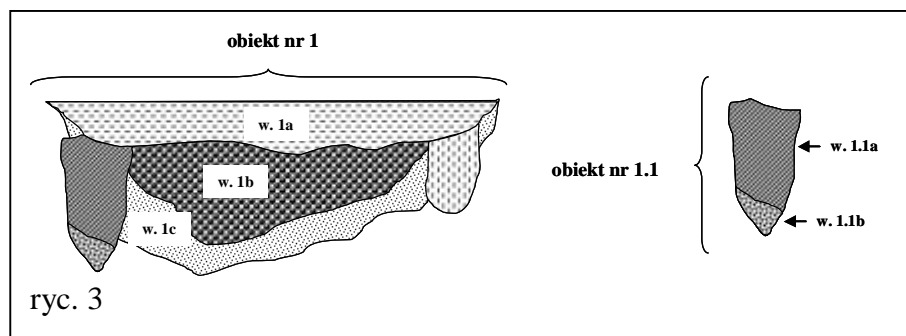
oparciu o przynależność do poszczególnego hektara, oznaczonego dużymi literami. Poszczególne ary w obrębie hektara oznaczane były cyframi arabskimi od 1 – 10 w pasach pionowych i oznaczeniami literowymi od a – j w pasach poziomych, począwszy od lewego górnego rogu ↷ ryc. 1. W związku z tym poszczególny ar oznaczany został symbolem hektara oraz symbolem literowo cyfrowym np. **Bc8**.

Wewnątrz ar podzielony został na cztery ćwiartki oznaczane małymi literami a,b,c,d ↷ ryc. 2.

Poszczególne jednostki składowe stanowiska archeologicznego, takie jak obiekty, warstwy oraz zabytki ruchome lokalizowane były w oparciu o numer hektara i ara.

Poszczególne obiekty oraz warstwy pozaobiektywne oznaczane były w zbiorach rozdzielnych cyframi arabskimi, przy czym **humus oznaczony został zawsze jako warstwa nr 1 a calec jako warstwa nr 0**. Warstwom obiektowym przyporządkowany został numer obiektu oraz oznaczenie literowe (np. 1a). W przypadku wystąpienia podobiektów, nadawany został im numer obiektu głównego oraz oznaczenie cyfrowe (np. 1.1). Wewnętrzny podział stratygraficzny podobiektów wyróżniony został przy pomocy oznaczeń literowych przyporządkowanych numerowi podobiektu (np. 1.1a) ↷ ryc. 3.

I.2. PRZYJĘTE ZASADY DOKUMENTACJI.

Podstawę dokumentacji stanowią rysunki planów poszczególnych arów wykonywane w skali 1:50 z nanoszonymi zarysami rzutów poziomych obiektów i warstw pozaobiektywnych, ich numeracją i wartościami niwelacyjnymi (przeliczonymi) oraz liniami cięć profilowych. Obok tego wykonywane były rysunki przekrojów poszczególnych obiektów w skali 1:20 z podaną ich numeracją i wartością niwelacyjną stropu (przeliczoną). Uzupełnienie stanowił plan zbiorczy wykonywany w skali 1:200.

Dokumentację fotograficzną wykonano w technice cyfrowej. Profile obiektów fotografowane były bez obrysu. Poszczególne zdjęcia grupowane były w folderach tematycznych (np. ary, obiekty profile, obiekty plany). Poszczególne pliki opisywane były numerami odpowiadającymi numerom obiektów lub arów (np. obiekty profile_125).

Dokumentacja opisowa opierała się na sformalizowanych formularzach – tzw. „kartach”. Stosowano: *KARTEŃ OBIEKTU*, *KARTEŃ WARSTWY POZAOBIEKTOWEJ*, *KARTEŃ ZABYTKU WYDZIELONEGO*. Na *KARCIE OBIEKTU* umieszczano zminiaturyzowane zdjęcie profilu obiektu oraz cyfrowy jego obrys. Zastosowanie tej podwójnej dokumentacji

rysunkowej umożliwia weryfikację rysunków polowych i tym samym ułatwia późniejsze opracowanie.

I.3. PRZYJĘTE ZASADY ODHUMUSOWANIA I EKSPLOKACJI

Przestrzeń badawcza odhumusowana była przy użyciu sprzętu mechanicznego, koparkami skarpówkami. Humus zdejmowano warstwami do poziomu stropowego przestrzeni reliktywnej. Był on magazynowany poza lub w obrębie stanowiska w hałdach. Pole badań, po odhumusowaniu było doczyszczane ręcznie przy pomocy grabi i łopat. Po zarejestrowaniu stropów obiektów archeologicznych były one eksplorowane półkami lub ćwiartkami, warstwami mechanicznymi 5 – 10 cm w obrębie warstw obiektowych. Wypełniska obiektów składowano w obrębie wykopów. Wynikało to z zalecenia, aby wyrobiska zasypywane były gruntem rodzimym.

I.4. DANE METRYKALNE

MIEJSCOWOŚĆ: Dobrut

WOJEWÓDZTWO: mazowieckie

POWIAT: szydłowiecki

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE:	
N	51°17'37"
E	20°59'7"

Obszar AZP nr	76-66
Nr st. na obszarze	188
Nr st. w miejscowości	40

I.5. HISTORIA BADAŃ, CHARAKTERYSTYKA PRZESTRZENI RELIKTYWNEJ

Stanowisko zostało odkryte podczas badań powierzchniowych, prowadzonych w 2010 roku przez mgr B. Gwoźdźcia. Badania sondażowe potwierdziły występowanie w tym miejscu stanowiska archeologicznego, przy czym w pasie kolizji znajdowała się powierzchnia 10 arów.

Badania wykopaliskowe przeprowadzono na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie przez firmę *USUI* Rafał Maciszewski, w

okresie od 18. 09. 2011 r. – 30. 09. 2011 r. pod kierunkiem mgr Rafała Maciszewskiego. W skład zespołu badawczego wchodził poza tym: mgr mgr Igor Maciszewski oraz Sylwester Piłatowski. Łącznie przebadano całą preeliminowaną do badań powierzchnię, tj. 10 arów.

Zarejestrowano 19 obiektów nieruchomych, w tym 6, w których wypełnisku znajdował się materiał ruchomy. Wyróżniono dwie fazy zasiedlenia stanowiska; pierwsza związana jest z kulturą lużycką (KŁ), druga wiąże się z okresem nowożytnym.

II. GEOMORFOLOGIA

Pod względem fizjograficznym teren badań położony jest w północnej strefie brzeżnej Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej na pograniczu z Wzniesieniami Południowo mazowieckimi reprezentowanymi przez Równinę Radomska¹. Przebieg granicy między tymi jednostkami jest kwestią sporną. Według Gilewskiej wyznacza ją strefa łagodnych wzniesień, biegnących od Iłży w kierunku NW po Wierzbice i Orońsko. Predysponowane są one, występującym płytko pod powierzchnią, górnourajskim podłożem skalnym (odporne na wietrzenie wapienie i margle z krzemieniami czekoladowymi), przykrytym w znacznej części glina zwałowa i piaskami wodnolodowcowymi². Równinę Radomską reprezentuje natomiast na badanym terenie fragment Wysoczyzny Wolanowa, gdzie mimo wzrastającego w kierunku N zasypiania czwartorzędowego grzędy płytko leżącego podłoża kredowego (piaskowce, wapienie) są odpowiedzialne za pewne cechy falistości współczesnej rzeźby.³ Stopień przekształceń krajobrazu w obrębie terenu badań nie jest współcześnie na pierwszy rzut oka zbyt intensywny. Nie występują tu, bowiem kontrastujące z toczeniem sztuczne formy typu wyniosłych hałd i rozległych wyrobisk. Łagodna rzeźba ze sporadycznie pojawiającymi się piaskowniami (często zarośniętymi) sprawia wrażenie prawie naturalnej. Jednak wgląd w przeszłość poprzez analizę materiałów archiwalnych oraz profili geologicznych pozwala stwierdzić, że rzeźba omawianego regionu ma charakter znacznie przekształconej⁴.

Powiat szydłowiecki leży w przeważającej części na Przedgórzu Iłżeckim, południowo-wschodnią część powiatu zajmuje Garb Gielniowski. Obie te jednostki wchodzi w skład Wyżyny Kieleckiej, która jest częścią Wyżyny Małopolskiej. Niewielkie północne skrawki w gminie Orońsko pokrywa Równina Radomska, część Wzniesień Południowo mazowieckich, Nizin Środkowopolskich.

Przechodząca przez powiat granica regionów powoduje duże zróżnicowanie wysokościowe terenu. Garb Gielniowski to pas wzniesień zbudowanych z piaskowców, które

¹ J. Kondracki, *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa.2000 str.125

² S. Gilewska, 1972 – Wyżyny Śląsko-Małopolskie. W: *Geomorfologia Polski*, T.1. PWN, Warszawa. s.301-306.

³ S.Z. Różycki, 1972 – Nizina Mazowiecka. [w:] *Geomorfologia Polski*, T.2. PWN Warszawa. s.271- 317.

⁴ S. Krukowski, 1939-48 – Paleolit. W: Kostrowicki K.S., Jakimowicz R.: *Prahistoria ziem polskich*. Warszawa-Kraków. s.89-107.

licznie występują w okolicach Szydłowca. Najwyższe wzniesienia przekraczają 300 m n.p.m., m.in. Altana – 408, która jest najwyższym wzniesieniem w województwie mazowieckim, Cymbra – 378 oraz Skłobska Góra – 347.

Przedgórze Iłzecie to liczne grzbiety zbudowane ze skał wapienno-marglistych, w których rozwijają się zjawiska krasowe, widoczne niekiedy na powierzchni w postaci lejów i zapadlisk. Równina Radomska to głównie obszar rolniczy, słabo porośnięty lasami. Na terytorium powiatu przeważają tereny lekko faliste.⁵

Ryc.4. Kamieniołom "Podkowiński", historyczne miejsce wydobycia piaskowca.

Terytorium powiatu szydłowieckiego znajduje się w dorzeczu Wisły. Średnia zasobność wód podziemnych, wykorzystywana jest w rolnictwie i przemyśle. Większość obszaru leży w zlewni rzeki Radomki. Główną oś hydrograficzną powiatu stanowi rzeka Szabasówka z dopływami: Korzeniówką, Jabłonicą i Oronką. Swoje źródła mają na terenie powiatu: Oleśnica, Iłzanka, Kamienna.⁶ Największe zbiorniki wodne to zalewy w Koszorowie, Szydłowcu, Chlewiskach, Jastrzębiu i Aleksandrowie. Inne mniejsze to m.in. stawy w Łaziskach, Orłowie, Mirowie, Orońsku, Szydłowcu oraz fosa w Parku Radziwiłłowskim.

⁵ Danuta Słomińska – Paprocka, *Szydłowiec i okolice*, Szydłowiec 2003

⁶ Grażyna Okły, *Mała Ojczyzna Świętokrzyskie*, Kielce 2002

Ryc.5. Korzeniówka – rzeka przepływająca przez Szydłowiec.

Powiat szydłowiecki pod względem geologicznym zbudowany jest głównie z osadów mezozoicznych okresu jurajskiego oraz utworów trzeciorzędowych. Występują tu liczne surowce mineralne takie jak: ruda żelaza, wapień, margiel, piaskowiec, gliny ogniotrwałe i ceramiczne oraz żwiry i piaski. Na terenie powiatu szydłowieckiego dominują gleby średniej i słabej, jakości, klas V i VI bielcowe na podłożu kamiennym, piaszczystym i gliniastym. W powiecie występują także na niewielkich obszarach gleb brunatnych i rędzin mieszanych.⁷

⁷ Danuta Słomińska – Paprocka, *Szydłowiec i okolice*, Szydłowiec 2003

Monika Maciszewska

Krzysztof Janicki

III. RYS HISTORYCZNY

Wieś Dobrut położona jest w województwie mazowieckim w powiecie szydłowieckim w gminie Orońsko. Położenie wsi określają współrzędne geograficzne: 51°18'N 20°59'E. Wieś zlokalizowana jest w pobliżu rzeki Oronki.

W jej pobliżu odkryto ślady pobytu ludności już w dobie paleolitu. Przykładem może być stanowisko znajdujące się na wyniosłej wydmy „Orońsko” (Łysa Góra, Szwedzka Góra, Okopy Szwedzkie, Piachy), gdzie znajdowała się górnopaleolityczna pracownia obróbki krzemienia czekoladowego. Oprócz niej odkryto tu również ślady osadnicze z Epoki Neolitu, Epoki Brązu oraz Okresu Wpływów Rzymskich, z którym ponad to łączy się odkryte tu cmentarzysko ciałopalne. W związku z tym obiekt ten stanowi jedno z cenniejszych wydmowych stanowisk archeologicznych⁸. Długofalowa działalność człowieka na wydmy „Orońsko” przyczynił się już w prahistorii do jej znacznego przekształcenia. Odbywało się ono wówczas głównie za pośrednictwem procesów eolicznych uruchomionych w związku z działalnością antropogeniczną⁹.

W holoceniowym cyklu wydmotwórczym (3 fazy przypadające na subboreal i początek subatlantyku) odpowiedzialnym za przemodelowanie wydmy i jej nieznaczne nadbudowanie był człowiek. W okresie starożytnym po wschodniej stronie wydmy stwierdzono występowanie dużej ilości żelaznego żużla, co może świadczyć o rozwiniętym tu w Okresie Wpływów Rzymskich hutnictwie żelaza i jego miejscowej obróbce¹⁰.

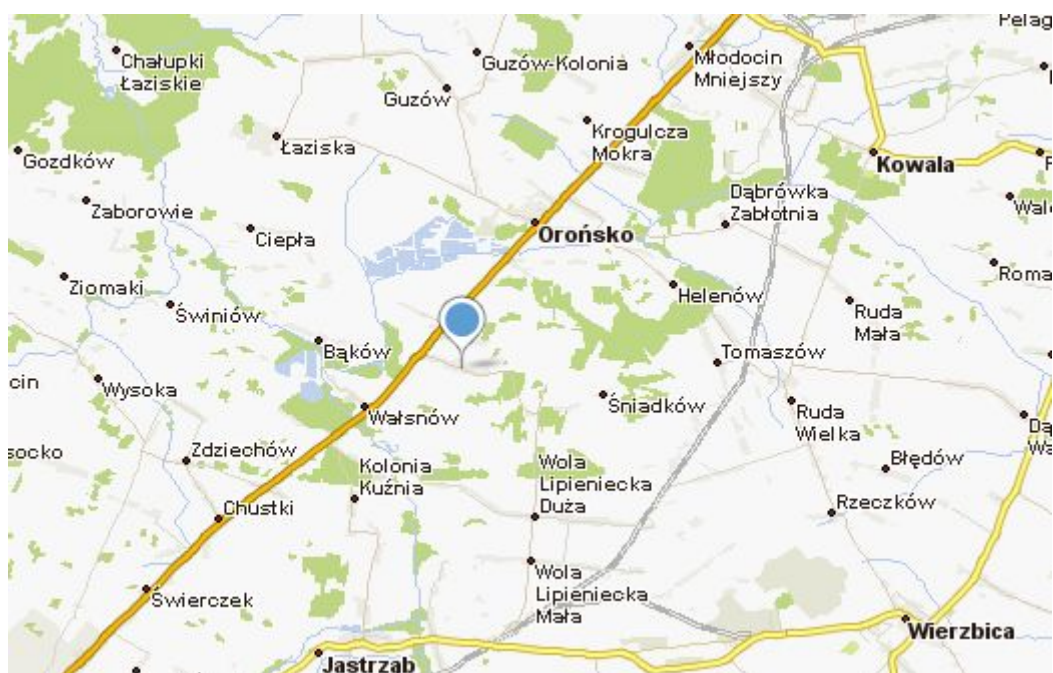
W czasach Rzeczypospolitej szlacheckiej powiat szydłowiecki, do którego należy wspomniana wyżej wieś Dobrut, należał do historycznej Małopolski. W 1553 roku Mikołaj Radziwiłł powołał hrabstwo szydłowieckie, do którego należało kilka wsi rolniczych oraz kilkanaście osad puszczańskich, w których mieszkańcy zajmowali się min. produkcją żelaza, szkła i potasu. *„Po śmierci Macieja Radziwiłła dobra przeszły w ręce Anny ks. Sapieżyńny, która następnie odsprzedała je w 1828 roku skarbowi Królestwa Polskiego. Powiat*

⁸ R. Schild R., 1971 – Lokalizacja prahistorycznych punktów eksploatacji krzemienia czekoladowego na NE obrzeżeniu Gór Świętokrzyskich. [w:] Folia Quaternaria, 39 str.37

⁹ M. Barcicki, B. Jaśkowski, 1992 – Budowa i wiek wydmy w Orońsku. [w:] Kieleckie Studia Geograficzne, 5. WSP Kielce. S.13-39.

¹⁰ M. Cieslak-Kopyt, J. Mücke, E. Skubicka., W. Twardowski, 1994 – Radomskie - alfabet wykopalisk. Przewodnik archeologiczny. Radom.

Szydłowiecki istniał w latach 1809-1866 i obejmował swym zasięgiem dobra rządowe bodzentyńskie, samsonowskie oraz suchedniowskie, a więc w sporej części teren Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego”¹¹ (www.szydlowiecpowiat.pl). Jako jednostka administracyjna omawiany powiat pojawił się na kartach polskiej historii w II połowie XIV wieku. Po przyłączeniu Zachodniej Galicji do Księstwa Warszawskiego za porozumieniem króla saskiego i księcia warszawskiego Fryderyka Augusta 17 kwietnia 1810 roku Szydłowiec stał się siedzibą powiatu w Departamencie radomskim. Po utworzeniu Królestwa Polskiego w 1815 roku powiat szydłowiecki wszedł do obwodu opoczyńskiego obejmującego powiaty – konecki, opoczyński, szydłowiecki w województwie sandomierskim, mającym swoją siedzibę w Radomiu. W 1842 roku powiat szydłowiecki zmieniono na okręg w powiecie opoczyńskim i takim pozostał do października 1954 roku, kiedy go reaktywowano. W obecnych granicach powiat szydłowiecki znajduje się na terenie województwa mazowieckiego¹².

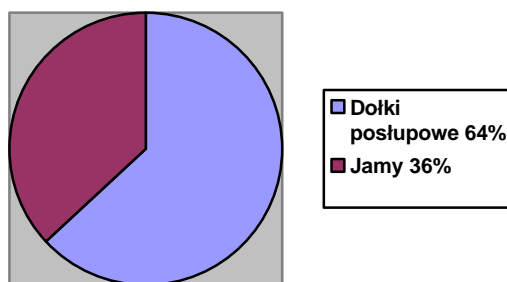
Ryc. 6. Położenie wsi Dobrut na mapie Polski (www.targeo.pl)

¹¹ (www.szydlowiecpowiat.pl).

¹² (www.szydlowiecpowiat.pl).

IV. CHARAKTERYSTYKA OBIEKTÓW NIERUCHOMYCH

Podczas badań wykopaliskowych, prowadzonych na stanowisku Dobrut 40, zarejestrowano sumarycznie 19 obiektów nieruchomych, w tym sześć w których wypełniskach zarejestrowano materiał ruchomy¹³. Pod kątem funkcjonalnym wyróżniono 12 dołków posłupowych oraz 7 jam (ryc. IV.1).

Ryc. IV.1 Dobrut, stan. 40, gm. Orońsko. Procentowy udział poszczególnych typów obiektów nieruchomych.

IV.1 Dołki posłupowe.

Wydzielając wśród obiektów kategorię dołków posłupowych, przyjęto definicję zaproponowaną przez R. Maciszewskiego¹⁴. Według niej dołki posłupowe „Są to różnego kształtu i rozmiarów pozostałości konstrukcji drewnianych stanowiących element stanowiska archeologicznego. Z punktu widzenia interpretacji funkcjonalnej nieruchomych zabytków archeologicznych podstawą zaklasyfikowania do kategorii „dołków posłupowych” są zazwyczaj ich niewielkie rozmiary zarówno w przekroju poziomym (średnio do 50 cm) jak i pionowym. W przeważającej większości przypadków są pozbawione ruchomego materiału zabytkowego, co uniemożliwia bezpośrednie datowanie. Generalnie, słup jako forma konstrukcji występuje w dwóch wariantach, jako jeden z elementów konstrukcyjnych złożonej struktury przestrzennej (budowle słupowe, palisady itd.) lub jako forma samodzielna (słupy graniczne, totemiczne itp.). Pod względem form związania z podłożem można wydzielić słupy wkopywane, wbijane oraz stawiane. W pierwszym wariacie słup lokowany jest w uprzednio wykopanym dole. Zazwyczaj w takim przypadku jest on tępo zakończony w celu zapobieżenia

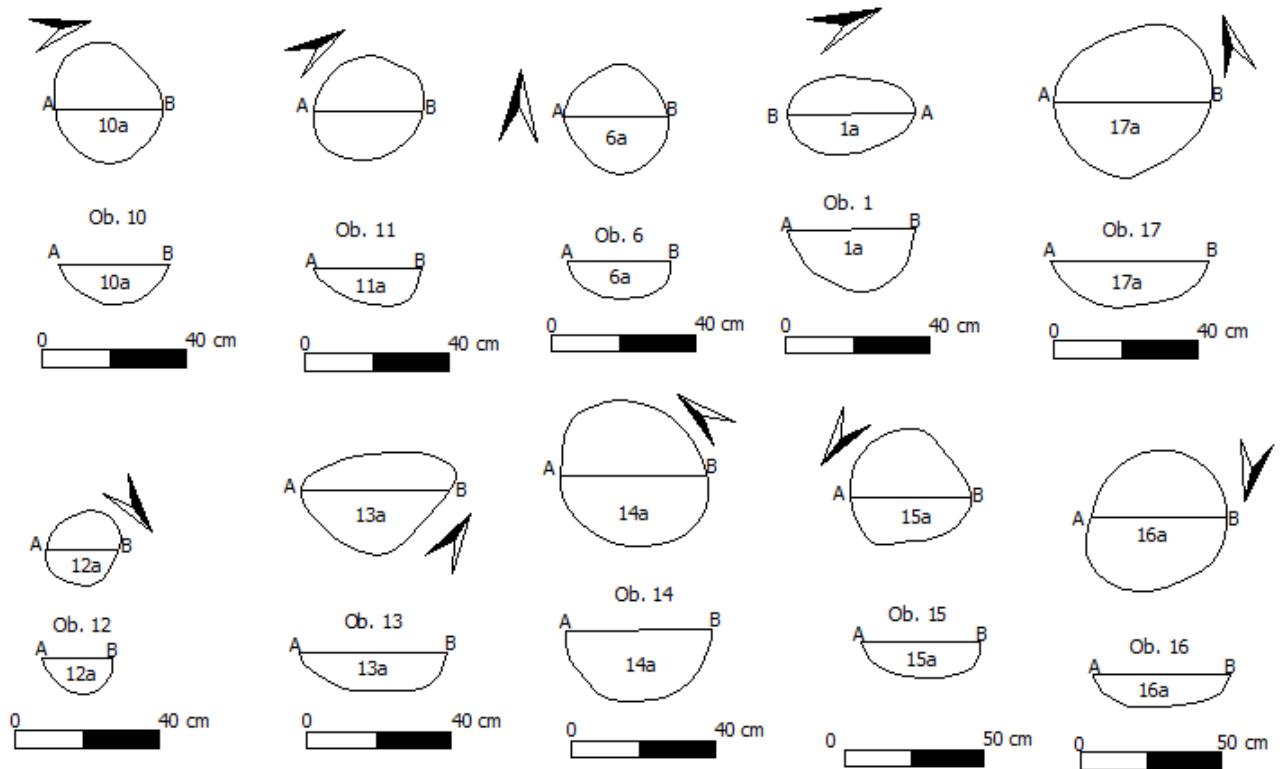
¹³ Co stanowi 32,5 % obiektów datowanych.

¹⁴ R. Maciszewski, Charakterystyka form, rozmiarów i funkcji obiektów nieruchomych, str. 124, w: *Janów Pomorski stan. 10, AZP 17-52, opracowanie wyników badań*, <http://www.usui.com.pl/2/janow.pdf>

osiadania konstrukcji. Słupy wbijane tworzą ostro zakończony, zbliżony do trójkąta profil natomiast stawiane manifestują się w postaci płytkich, w przekroju nieckowatych lub prostokątnych zagłębień w podłożu o odmiennym od otoczenia wypełnisku”.

Na podstawie przekrojów pionowych tej kategorii obiektów wydzielono następujące typy:

Typ I (ryc. IV.2) Obejmuje grupę 10 obiektów, co stanowi 83% całego zbioru. Zaliczono do niej dołki charakteryzujące się regularnym, nieckowatym profilem. Tylko jeden z nich (ob. nr 12), posiadał w swoim wypełnisku materiał ruchomy, na podstawie którego przyporządkowano go do kultury łużyckiej (KŁ). W pozostałych przypadkach nie udało się określić chronologii.

Ryc. IV.2 Dobrut, stan. 40, gm. Orońsko. Graficzna ilustracja dołków posłupowych typu I.

Obiekt 1

	funkcja	dołek posłupowy	
	hektar A	ar	b1
	poziom niw. stropu	194,70 m.n.p.m.	
	długość	34	cm
	szerokość	26	cm
	głębokość	16	cm
plan	owalny		
profil	nieckowaty		
	chronologia	?	
	wypełnisko jednorodne		
	1a – ciemno brązowo szary piasek		

Obiekt 6

	funkcja	dołek posłupowy	
	hektar A	ar	b3
	poziom niw. stropu	194,74 m.n.p.m.	
	długość	28	cm
	szerokość	27	cm
	głębokość	10	cm
plan	kolisty		
profil	nieckowaty		
	chronologia	?	
	wypełnisko jednorodne		
	6a – szaro brunatna glina		

Obiekt 10

	funkcja	dołek posłupowy	
	hektar A	ar	b3
	poziom niw. stropu	194,91 m.n.p.m.	
	długość	28	cm
	szerokość	27	cm
	głębokość	10	cm
plan	kolisty		
profil	nieckowaty		
	chronologia	?	
	wypełnisko jednorodne		
	10a – ciemno szara glina		

Obiekt 11

	funkcja	dołek posłupowy	
	hektar A	ar	b4
	poziom niw. stropu	194,81 m.n.p.m.	
	długość	30	cm
	szerokość	26	cm
	głębokość	11	cm
plan	kolisty		
profil	nieckowaty		
	chronologia	?	
	wypełnisko jednorodne		
	11a – ciemno brązowo szara glina		

Obiekt 12

	funkcja	dołek posłupowy	
	hektar A	ar	a3
	poziom niw. stropu	194,64 m.n.p.m.	
	długość	20	cm
	szerokość	20	cm
	głębokość	10	cm
plan	kolisty		
profil	nieckowaty		
	chronologia	KŁ	
	wypełnisko jednorodne		
	12a – ciemno szara glina		

Obiekt 13

	funkcja	dołek posłupowy	
	hektar A	ar	a2
	poziom niw. stropu	194,63 m.n.p.m.	
	długość	40	cm
	szerokość	28	cm
	głębokość	12	cm
plan	owalny		
profil	nieckowaty		
	chronologia	?	
	wypełnisko jednorodne		
	13a – ciemno szaro czarna		

Obiekt 14

funkcja	dołek posłupowy	
hektar A	ar	a4
poziom niw. stropu	194,70 m.n.p.m.	
długość	40	cm
szerokość	30	cm
głębokość	20	cm
plan	owalny	
profil	nieckowaty	
chronologia	?	
wypełnisko	jednorodne	
	14a – ciemno szara glina	

Obiekt 15

funkcja	dołek posłupowy	
hektar A	ar	b5
poziom niw. stropu	194,73 m.n.p.m.	
długość	48	cm
szerokość	43	cm
głębokość	13	cm
plan	kolisty	
profil	nieckowaty	
chronologia	?	
wypełnisko	jednorodne	
	15a – ciemno brunatna glina	

Obiekt 16

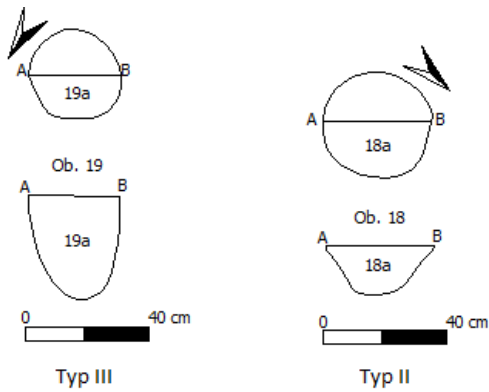
funkcja	dołek posłupowy	
hektar A	ar	b5
poziom niw. stropu	194,85 m.n.p.m.	
długość	52	cm
szerokość	50	cm
głębokość	13	cm
plan	kolisty	
profil	nieckowaty	
chronologia	?	
wypełnisko	jednorodne	
	16a – ciemno brunatna glina	

Obiekt 17

funkcja	dołek posłupowy	
hektar A	ar	a5/b5
poziom niw. stropu	194,82 m.n.p.m.	
długość	50	cm
szerokość	44	cm
głębokość	12	cm
plan	kolisty	
profil	nieckowaty	
chronologia	?	
wypełnisko	jednorodne	
	17a – ciemno brunatna glina	

Typ II (ryc. IV.3) Wydzielono jeden obiekt, co stanowi 8,5% całego zbioru. Obiekt ten cechuje trapezowaty przekrój pionowy. Z uwagi na brak występowania w obrębie jego wypełniska materiałów ruchomych nie udało się ustalić jego chronologii.

Typ III (ryc. IV.3) Podobnie jak w poprzednim przypadku, również w tej kategorii mieści się jeden obiekt. Wyróżnia go występowanie przekroju o kształcie trójkątnym, co może sugerować, iż był to pał o mocno zaostrozonym końcu, ułatwiającym jego wbijanie. Nie stwierdzono w jego obrębie występowania substancji zabytkowej.

Ryc. IV.3 Dobrut, stan. 40, gm. Orońsko. Graficzna ilustracja dołków posłupowych typu II i III.

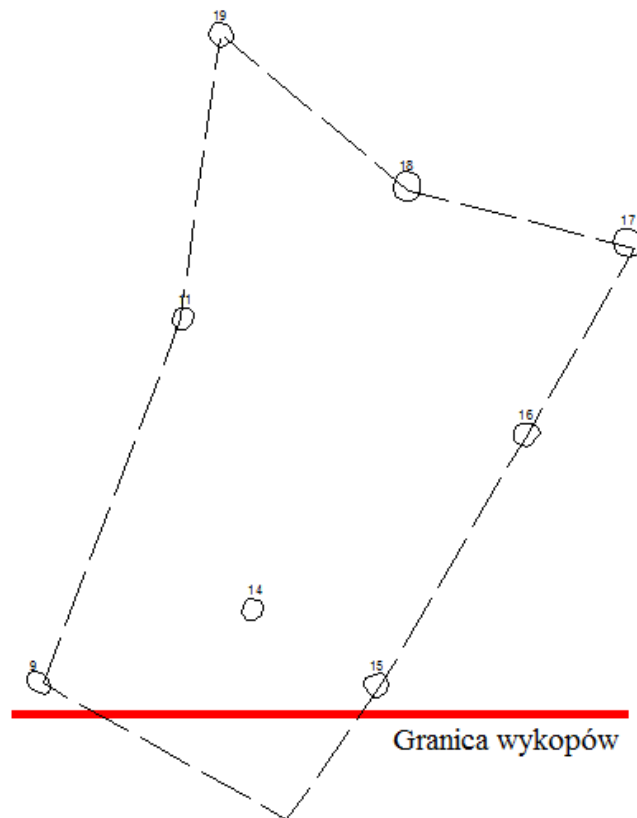
Obiekt 18

funkcja	dołek posłupowy	
hektar A	ar	a5
poziom niw. stropu	194,81 m.n.p.m.	
długość	40	cm
szerokość	37	cm
głębokość	16	cm
plan	kolisty	
profil	trapezowaty	
chronologia	?	
wypełnisko	jednorodne	
	18a – ciemno brunatna glina	

Obiekt 19

funkcja	dołek posłupowy	
hektar A	ar	a4
poziom niw. stropu	194,78 m.n.p.m.	
długość	34	cm
szerokość	30	cm
głębokość	33	cm
plan	kolisty	
profil	trójkątny	
chronologia	?	
wypełnisko	jednorodne	
	19a – ciemno brunatna glina	

Analiza planigraficzna dołków posłupowych uprawnia do przyjęcia tezy, iż przynajmniej w jednym wypadku mamy do czynienia z pozostałościami konstrukcji o bliżej nie sprecyzowanej funkcji (ryc. 3.4). Niestety, ustalenie jej chronologii było niemożliwe. Stosunkowo niewielka ilość słupów wskazuje, iż była to lekka, mniej trwała konstrukcja, np. szopa.

Ryc. IV.4 Dobrut, stan. 40, gm. Orońsko. Hipotetyczny zasięg konstrukcji słupowej.

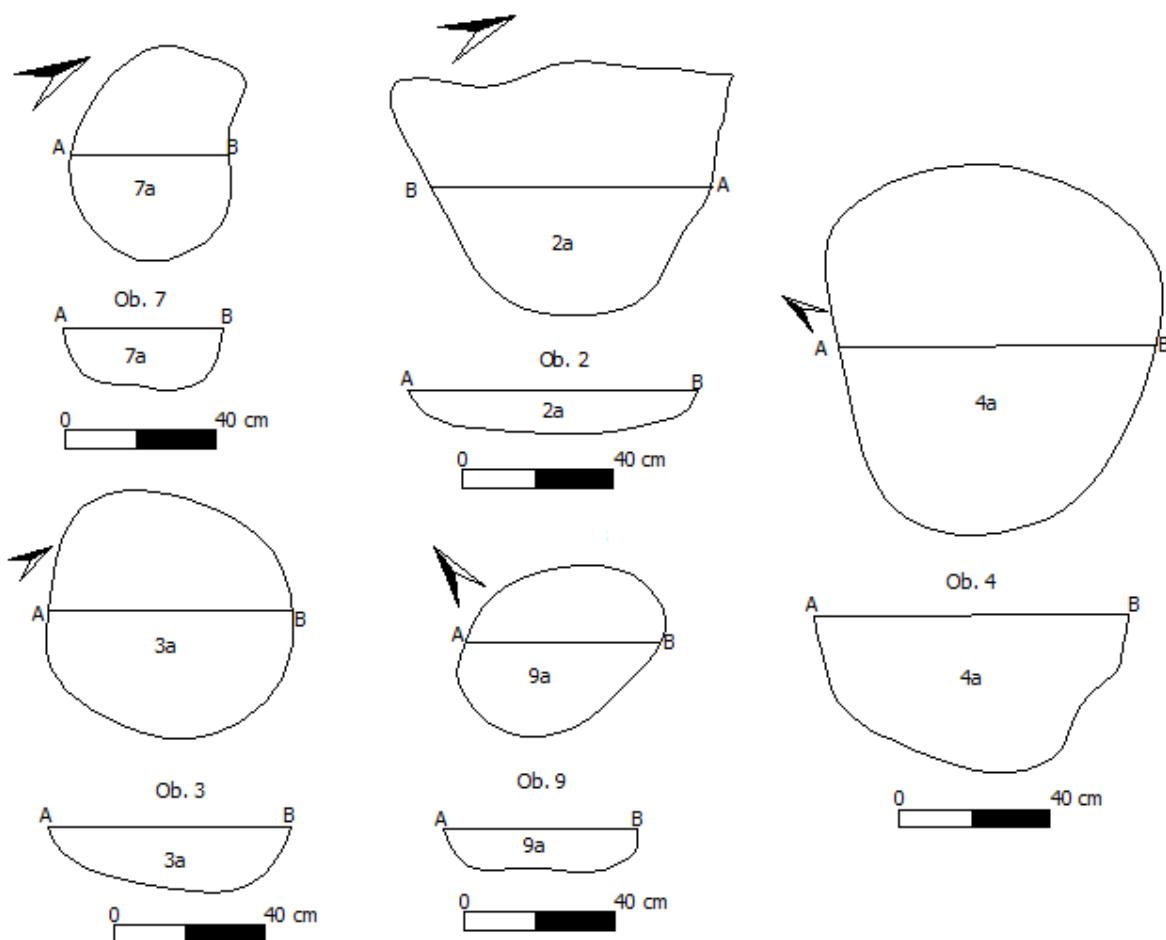
IV.2 Jamy

Drugą kategorię obiektów, zarejestrowanych na stanowisku, stanowią jamy. Spośród siedmiu z nich aż pięć zawierało w sobie materiał ruchomy, co pozwoliło rozpoznać poszczególne fazy zasiedlenia na terenie objętym pracami wykopaliskowymi. Obiekt o numerze 7 łączyć można z kulturą łużycką, pozostałe, tzn. 2, 3, 4 oraz 6 wiążą się z okresem nowożytnym.

Głębokość żadnej z nich nie przekracza 42 cm, co stanowić może przesłankę za uznaniem terenu poddanego badań za silnie zniszczony, np. przez współczesną intensywną gospodarkę agrarną.

Na podstawie typów przekrojów pionowych wydzielone zostały dwie kategorie jam.

Typ I (ryc. IV.5) Obiekty zaliczone do typu I charakteryzują się owalnym lub kolistym planem płaskim oraz regularnymi, nieckowatymi profilami. Zarejestrowano pięć jam tego typu, co stanowi około 70% całości.

Ryc. IV.5 Dobrut, stan. 40, gm. Orońsko. Graficzna ilustracja dołek posłupowych typu I.

Obiekt 2

funkcja	jama	
hektar A	ar	b1
poziom niw. stropu	194,72 m.n.p.m.	
długość	80	cm
szerokość	?	cm
głębokość	10	cm

plan owalny

profil nieckowaty

chronologia Nowożytność

wypełnisko jednorodne

2a – ciemno brązowo szary piasek

Obiekt 3

funkcja	jama	
hektar A	ar	a1
poziom niw. stropu	194,62 m.n.p.m.	
długość	68	cm
szerokość	66	cm
głębokość	16	cm

plan kolisty

profil nieckowaty

chronologia Nowożytność

wypełnisko jednorodne

3a – ciemno brązowo szary piasek

Obiekt 4

funkcja	jama	
hektar A	ar	b2
poziom niw. stropu	194,62 m.n.p.m.	
długość	84	cm
szerokość	78	cm
głębokość	42	cm

plan owalny

profil nieckowaty

chronologia Nowożytność

Obiekt 7

funkcja	jama	
hektar A	ar	b3
poziom niw. stropu	194,74 m.n.p.m.	
długość	42	cm
szerokość	36	cm
głębokość	10	cm

plan kolisty

profil nieckowaty

chronologia KŁ

wypełnisko jednorodne

7a – ciemno szaro czarna glina

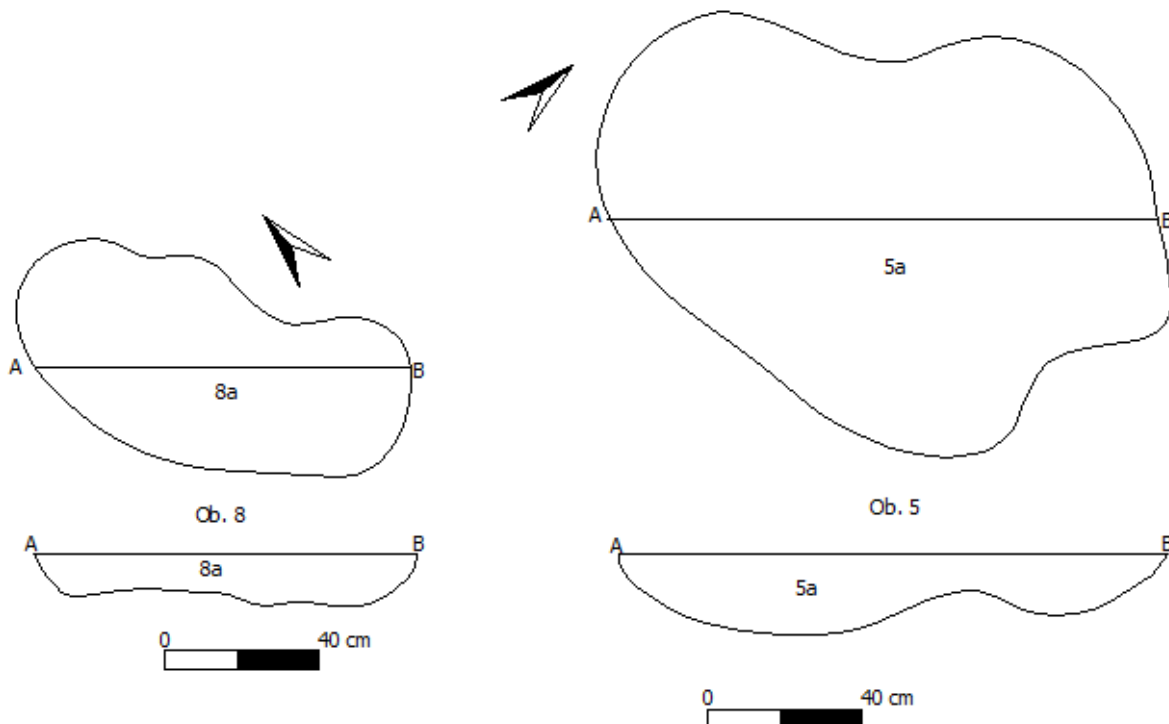
wypełnisko jednorodne
4a – ciemno szaro brunatna glina

Obiekt 9

funkcja	jama	
hektar A	ar	b4
poziom niw. stropu	194,91 m.n.p.m.	
długość	44	cm
szerokość	37	cm
głębokość	12	cm

plan owalny
profil nieckowaty
chronologia ?
wypełnisko jednorodne
9a – ciemno szaro brunatna glina

Typ II (ryc. IV.6) Zabytki nieruchome znajdujące się w tej grupie cechują nieregularne, amorficzne rzuty poziome oraz amorficzne lub asymetryczne przekroje pionowe. Jama numer osiem zawierała w swoim wypełnisku materiał ruchomy o nowożytnej metryce.

Ryc. IV.6 Dobrut, stan. 40, gm. Orońsko. Graficzna ilustracja jam typu II.

Obiekt 5

	funkcja	jama	
	hektar A	ar	b3
	poziom niw. stropu		194,80 m.n.p.m.
	długość	150	cm
	szerokość	106	cm
	głębokość	19	cm
plan	amorficzny		
profil	schodkowy asymetryczny		
	chronologia	?	
	wypełnisko	jednorodne	
	5a – ciemno szaro brunatna glina		

Obiekt 8

	funkcja	jama	
	hektar A	ar	b3
	poziom niw. stropu		194,81 m.n.p.m.
	długość	96	cm
	szerokość	64	cm
	głębokość	16	cm
plan	amorficzny		
profil	amorficzny		
	chronologia	Nowożytność	
	wypełnisko	jednorodne	
	8a – ciemno szaro brunatna glina		

WYBRANE FOTOGRAFIE OBIEKTÓW

Fot. 1 Plan i profil ob. nr 4 – nowożytność

Fot. 2 Plan i profil ob. nr 7 – Epoka Brązu (KŁ?)

Fot. 3 Plan i profil ob. nr 8 – nowożytność

TABELARYCZNE UJĘCIE OBIEKTÓW NIERUCHOMYCH

Nr inw.	Nr roboczy (hektar/nr)	Funkcja	Lokalizacja (hektar/ar)	Poziom eksploracyjny	Poziom niwelacyjny stropu (m.n.p.m.)	Długość x szerokość x głębokość (w cm)	Kształt		Zabytki ruchome				Chronologia	Uwagi
							plan	profil	ceramika	kości	metal	inne		
1	A 1	dołek posłupowy	Ab1	I	194,70	34x26x16	owalny	nieckowaty						
2	A 2	jama	Ab1	I	194,72	80x?x10	owalny	nieckowaty	2				Now.	przecięty przez wkop
3	A 3	jama	Aa1	I	194,62	68x66x16	kolisty	nieckowaty	4				Now.	
4	A 4	jama	Ab2	I	194,62	84x78x42	owalny	nieckowaty	2				Now.	
5	A 5	jama	Ab3	I	194,80	150x106x19	amorficzny	schodkowy asymetryczny						
6	A 6	dołek posłupowy	Ab3	I	194,74	28x27x10	kolisty	nieckowaty						
7	A 7	jama	Ab3	I	194,74	42x36x10	owalny	nieckowaty	1				EB (KŁ?)	
8	A 8	jama	Ab3	I	194,81	96x64x16	amorficzny	amorficzny	6				Now.	
9	A 9	jama	Ab4	I	194,91	44x37x12	owalny	nieckowaty						
10	A 10	dołek posłupowy	Ab3	I	194,91	28x27x10	kolisty	nieckowaty						
11	A 11	dołek posłupowy	Ab4	I	194,81	30x26x11	kolisty	nieckowaty						
12	A 12	dołek posłupowy	Aa3	I	194,64	20x20x10	kolisty	nieckowaty	4				EB (KŁ?)	
13	A 13	jama	Aa2	I	194,63	40x28x12	owalny	nieckowaty						
14	A 14	jama	Aa4	I	194,70	40x30x20	owalny	nieckowaty						
15	A 15	dołek posłupowy	Ab5	I	194,73	48x43x13	kolisty	nieckowaty						
16	A 16	jama	Ab5	I	194,85	52x50x13	kolisty	nieckowaty						
17	A 17	jama	Aa5/b5	I	194,82	50x44x12	kolisty	nieckowaty						
18	A 18	dołek posłupowy	Aa5	I	194,81	40x37x16	kolisty	nieckowaty						
19	A 19	dołek posłupowy	Aa4	I	194,78	34x30x33	kolisty	nieckowaty						

V. CHARAKTERYSTYKA KULTUROWO- CHRONOLOGICZNA MATERIAŁÓW RUCHOMYCH

W trakcie prac badawczych, prowadzonych na stanowisku Dobrut 40, pozyskano sumarycznie 19 zabytków ruchomych, przy czym była to wyłącznie ceramika naczyniowa (tab. V.1). Na podstawie materiałów ruchomych wydzielono dwie fazy osadnicze:

- a) starsza, związana z kulturą łużycką (KŁ) – 5 fragmentów ceramiki
- b) młodsza, związana z okresem nowożytnym - 14 ułamków naczyń

Tabela V.1 Dobrut, gm. Orońsko, stan. 40. Występowanie materiału zabytkowego w poszczególnych obiektach.

Nr obiektu	Lokalizacja	Ilość ceramiki	Chronologia
2	Aa1	2	Nowożytność
3	Ab1	4	Nowożytność
4	Ab2	2	Nowożytność
8	Ab3	6	Nowożytność
7	Ab3	1	Epoka brązu (KŁ?)
12	Aa3	4	Epoka brązu (KŁ?)

V.1 Analiza ceramiki kultury łużyckiej

Znikoma ilość ceramiki KŁ znacząco wpłynęła na możliwości badawczej przedmiotowej kolekcji. Dodatkowe utrudnienie stanowi fakt wyodrębnienia zaledwie jednego fragmentu „wydzielonego” (niewielki fragment wylewu, uniemożliwiający rekonstrukcję formy naczynia). W związku z tym nie udało się skonkretyzować ustaleń chronologicznych w obrębie omawianej kultury. Zrezygnowano również z przeprowadzenia analiz komparystycznych. Cała kolekcja poddana została jedynie analizie mikromorfologiczno chronologicznej (tab. V.2).

Tabela V.2. Dobrut, gm. Orońsko, stan. 40. Wyniki analizy mikromorfologicznej i technologicznej.

Lp.	Ar	Nr obiektu	Rodzaj domieszki	Ziarnistość domieszki	Grubość ścianek	Faktura powierzchni zewnętrznej	Faktura powierzchni wewnętrznej	Ornament	Część Naczynia
1	Ab3	7	tłuczeń	średnioziarnista	G	chropowata	gładka	-	B

2	Aa3	12	tłuczeń	gruboziarnista	Ś	chropowacona	gładka	-	B
3	Aa3	12	tłuczeń	gruboziarnista	Ś	chropowacona	gładka	-	B
4	Aa3	12	tłuczeń	średnioziarnista	G	chropowacona	gładka	-	W
5	Aa3	12	tłuczeń	gruboziarnista	G	chropowacona	gładka	-	B

V.2 Analiza nowożytnych materiałów ceramicznych

Cała kolekcja nowożytnego materiału ceramicznego opracowywana była pod kątem morfologicznym, technologicznym oraz stylistycznym. Wyniki analizy zostały zaprezentowane w ujęciu tabelarycznym. Z uwagi na zbyt małą ilość zabytków nie przeprowadzono analiz statystycznych, gdyż uznano, iż byłyby one niewiarygodne. Za minimalną bowiem próbę uznaje się kolekcję liczącą ponad 100 sztuk.

V.2.1 Analiza morfologiczna

W zależności od wielkości oraz stopnia złożoności danego fragmentu i jego przydatności dla dalszych analiz, a także możliwości rekonstrukcji wydzielone zostały kategorie wielkościowe na podstawie podziału zaproponowanego przez A. Buko (Buko 1990)

I-fragmenty naczyń umożliwiające pełną rekonstrukcję naczynia

II-duże ułamki naczyń obejmujące więcej niż jeden element morfologiczny naczynia, a więc partie przybrzeżne (wylew, szyja oraz brzusiec), a także partie przydenne(dno, stopka oraz brzusiec)

III-stosunkowo niewielkie fragmenty naczyń, obejmujące więcej niż jeden element morfologiczny naczynia, a więc partie przybrzeżne (wylew, szyja i górna część brzuśca), partie przydenne (dno, stopka i część dolnej partii brzuśca bądź dno i fragment dolnej części brzuśca), a także elementy zawierające środkowe partie naczynia (znaczne części brzuśca i szyję).

IV- fragment obejmujący jeden element morfologiczny naczynia (część wylewu, brzuśca lub dna).

Wszystkie fragmenty naczyń (14), z racji silnego rozdrobnienia i zniszczenia materiału, mieszczą się w kategorii IV. Zawęziło to możliwości badawcze, uniemożliwiając m. in. wiarygodną rekonstrukcję form naczyń i określenie ich funkcji. Utrudniło to również określenie bliższej chronologii tych materiałów. Poza jednym fragmentem wylewu (brak wrębu na pokrywkę, z okapem i silnie wychyloną krawędzią, tabl. II, ryc. 10) nie zaobserwowano w opisywanym materiale żadnych fragmentów den ani uch, co znacząco wpłynęło na możliwości analityczne, ograniczając je de facto do analiz technologicznej oraz stylistycznej.

V.2.2 Analiza technologiczna

Analizę technologiczną omawianego zbioru przeprowadzono w oparciu o systematykę zaproponowaną przez L. Kajzera (Kajzer 1986, Kajzer 1991). W omawianym zbiorze zaobserwowano występowanie jedynie grup D i E.

GRUPA D

Jest ona barwy od kremowej po jasnopomarańczową. Zazwyczaj są to naczynia cienkościennie, starannie wykonane, najczęściej dobrze wypalone w atmosferze utleniającej. Domieszka jaką można zauważyć w przełomach to najczęściej drobnoziarnisty lub średnioziarnisty piasek. Zarejestrowano 6 ułamków wykonanych w tej technologii.

GRUPA E

Ceramika grupy E to ceramika, której wyróżnikiem jest jej szkliwienie. W przypadku omawianego materiału jest to ceramika wypalana w atmosferze utleniającej. Przełomy są jednobarwne, najczęściej o grubości 3-5mm. W większości przypadków do schudzenia masy ceramicznej wykorzystanej do wyrobu ceramiki grupy E użyto małej lub średniej ilości drobnoziarnistego piasku. W omawianym tu zbiorze pozyskano w sumie osiem fragmentów ceramiki tego typu.

V.2.3 Analiza ornamentu

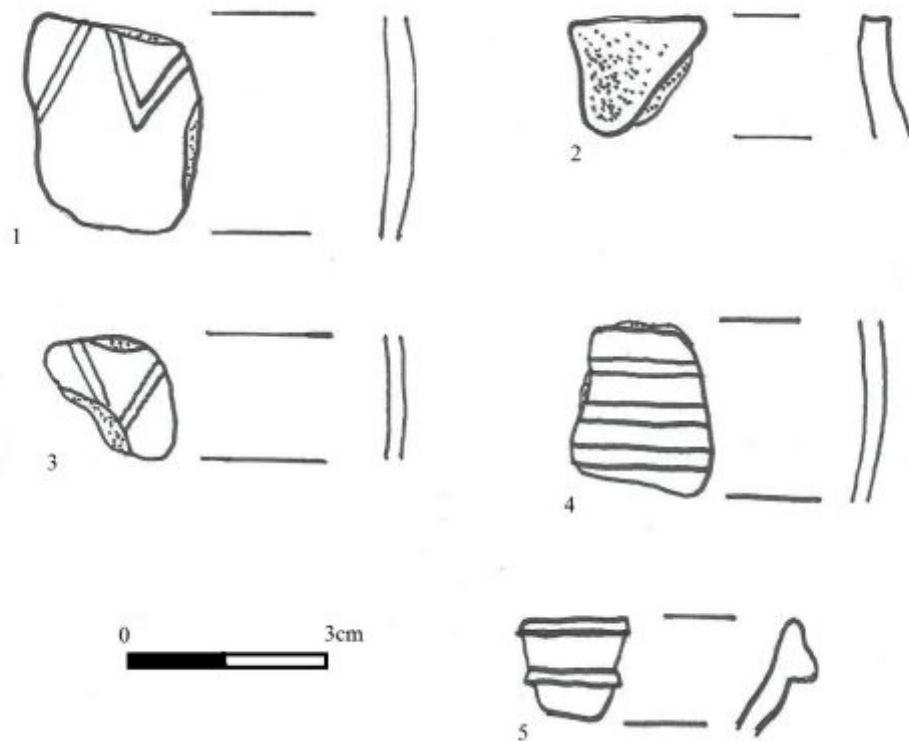
W omawianym zbiorze zaobserwowano dwa typy ornamentów, występujące na trzech fragmentach naczyń.

ORNAMENT TYPU 1

Ornament malowany białą farbą w postaci „jodełki” (2 fragmenty).

ORNAMENT TYPU 2

Dookolne linie ryte na całej powierzchni naczynia, ułożone w pozycji wertykalnej, wykonane najprawdopodobniej przy pomocy rylca.

TABLICA I. Dobrut, stan. 40, pow. Szydłowiec. Graficzna ilustracja wybranych zabytków ruchomych. Ob. 8 (ryc. 1,3,5) – Nowożytność, ob. 12 (ryc. 2) – KŁ, ob. 4 (ryc. 4) – Nowożytność.

VI. PODSUMOWANIE

Niewielki obszar poddany badaniom, jak również bardzo skromna ilość zabytków ruchomych, znacząco wpłynęły na możliwości interpretacyjne. Obok domniemanej pozostałości po szopie, obiekty nieruchome nie tworzyły żadnych wyraźnych układów, pozwalający na bliższe określenie ich funkcji, a tym bardziej umieszczenia ich w szerszym kontekście. Nikłe relikty ludności KŁ na omawianym stanowisku wskazują na jednorazową, krótkotrwałą penetrację tego terenu. W okresie nowożytnym teren ten był zapewne poddany gospodarce agrarnej, a pozostałości domniemanej szopy, jak również pozostałych obiektów ziemnych, wskazują na sezonowe, krótkotrwałe wykorzystywanie tych terenów.